

Felszólalás az Országgyűlés kulturális bizottságának 1988. szeptember 20-i ülésén

Elsősorban annak a kötelességemnek szeretnék eleget tenni, amelyet a Magyar Népművelők Egyesülete felkérésére vállaltam, hogy az ÁFA módosítások tárgyalásakor szorgalmazzam a közművelődési intézmények egységes 0 kulcsos adózási sávba való áthelyezését. Harcra készültem, de örömmel hallottam *Stark Antal* államtitkár bevezető előadásában, hogy a kérések túlnyomó részét maga is – a Művelődési Minisztérium nevében – helyesli és támogatja. A javaslat megtételekor nem csak a saját egyetértésemet jelezhetem, de bírom valamennyi művészeti és kulturális szövetség, illetve egyesület írásbeli támogatását is. Az államtitkár által előadottak közül hiányzott azonban a közművelődési intézmények szórákkoztató tevékenységével kapcsolatos állásfoglalás. Kérem, hogy ezt a tevékenységet is 25 százalékos adókulcsból 0-kulcsba helyezték át. Hivatkozhatnék arra, hogy nem azonos például a Maxim bár görljeinek produkciója egy művelődési otthon szórákkoztató rendezvényeivel sem tartalmában, sem céljaiban, még kevésbé nyereségességét, illetve a nyereség felhasználhatóságát tekintve. Én azonban nem erre hivatkozom, mert elvi síkon feltétlen elfogadom azt az álláspontot, hogy azonos tevékenység – jelen esetben a szórákkoztatás – azonos módon adózzon; arra viszont, úgy hiszem, joggal hivatkozom, hogy míg az egyik oldalon csak kötelezettségek vannak, a másikon viszont teljesítőképtelenség, addig helye van a kivételnek.

A közművelődési intézmények ugyanis szórákkoztató tevékenységükkel szerzett bevételeiket nem szabadon használják fel, nem „gazdagodnak”, hanem ebből finanszírozzák az állami költségvetésből kapott fenntartási összegek hiányzó részét.

Hozzá kell tennem, nem valamiféle luxusnívót, hanem csak a minimális működés fenntartását tudják ebből biztosítani. Ezért kérem, hogy mindaddig, míg az állam a megfelelő

működési feltételeket nem képes biztosítani, legalább a saját erőből történő kiegészítést ne csapolja le. Így is sok közművelődési intézmény – amelynek hasonló lehetőség nem áll rendelkezésére – súlyos, az alpműködést hátráltató vagy lehetetlenné tevő gondokkal küzd. Számos könyvtárat alighanem be kell zárni, s ez egyértelműen hiányt és rosszabb ellátást fog jelenteni.

Munkahelyemen, az FSZEK V. kerületi könyvtárában például már egyetlen könyvet sem veszünk az idén, hacsak olvasóink nem késnek eleget, hogy rengeteg késedelmi díjat kérhessünk tőlük. És még csak szeptember van!

Fenti indokaim alapján kérem a kulturális bizottságot, hogy javaslatomat fogadja el.

Nagy vita bontakozott ki a pedagógusok kötelező túlórái díjazásával kapcsolatban. Elismerem, hogy ez valóban nagy mértékben sújtja a rossz helyzetben lévő pedagógusokat. De kérem, hadd emlékeztessen a bizottságot arra – amit már több ízben elmondtam –, hogy a könyvtárosok fizetését se jól, se rosszul fizetett túlóra nem egészíti ki, alapfizetésük pedig ezekkel elmarad a pedagógusok alapfizetésétől. Ígéretet ugyan kaptunk már többször is a fizetésrendezésre, így 1985-ben is, legutóbb 1988-ban, de a tény tény marad: legutóbb tizenkét évvel ezelőtt, 1976-ban került sor béremelésre. Kérem, hogy ez a lehetetlen helyzet mielőbb változzon meg, mert nem lesz könyvtáros az országban.

Végül egy politikai problémát szeretnék felvetni, mégpedig a bős-nagymarosi vízlépcső kapcsán. A szenvedélyes hozzászólóktól eltérően, én azok közé tartozom, akiknek szándékában állt elfogadni a kormány beszámolóját, s ezáltal hozzájárulni az építkezés folytatásához. Többféle vélemény és kifogás megismerése alapján, nem látok olyan káros következményt, amely ne lenne kivédhető a szükséges

járlékos beruházások megvalósításával. Így, felmérve a beruházás előnyeit és hátrányait politikai, gazdasági, környezeti vonatkozásokban egyaránt, valamint figyelembe véve a kényszerhelyzetet is, úgy vélem, az megvalósítható, feltéve, hogy a járlékos beruházások valóban időben és megfelelő módon elkészülnek.

S itt a probléma: mi a garancia arra, hogy ez valóban így lesz? Mert, ha jól értettem, a kormány szava a garancia! Holott csak az elmúlt év során számos kormányzati döntés megváltozott. Magam készültem csokorba szedni azokat az eseteket, amikor nyilvánosságra hozott döntések másként valósultak meg – sajnos a választóinkra nézve mindig hátrányosabb volt ez a változat, mint az eredeti –, de nincs rá szükség, megtette helyettem a *Heti Világgazdaság* 1988. évi 17. száma. Az abban felsoroltakat még ki is egészíthetném, de minek?

Ezek után az ország első embere a tévé nyilvánossága, tehát az ország előtt tudatja, hogy valóban nem tartotta magát a kormány az ígé-

reteihez s – hogy valami félreértés ne essék – a jövőben sem fogja! Akkor mi a garancia arra, hogy ebben a kérdésben nem gondol – és főleg nem tesz! – mást a kormány, mint amit most megígér? Tudom, és belátom, sőt magam is tapasztalom, hogy a helyzet napról napra változik. Valóban elképzelhető, hogy egy régebbi döntés nem valósulhat meg változatlanul. Ha a döntés a kormány hatáskörébe tartozó, és azt megváltoztatja, az a saját joga, lehetősége, és hozzá kell tennem: felelősége. De más a helyzet, ha parlamenti döntés egyoldalú, önkényes megváltoztatásáról van szó! Mi tavaly elfogadtuk a stabilizációs és kibontakozási programot, szerény feltételeket szabva a kormánynak. Ezáltal némi biztosítékot építettünk bele, annak érdekében, hogy választóink helyzete ne romoljon nagyobb mértékben, mint amennyire az objektív körülmények miatt elkerülhetetlen. Én nem vagyok közgazdász, ezért csak azok szakmai véleményére támaszkodva dönthetek, akik értenek is az eldöntendő kérdéshez. Az indoklás egyik lényeges eleme volt annak feltárása, hogy gazdasági problémáink egyik legfőbb forrása a veszteséges ágazatok nagymértékű támogatása, többek közt ezen tájékoztatás alapján fogadtam el a programot. S alig egy év elteltével azt tapasztalom, ha száz munkás másfél óráig sztrájkol, azonnal az akkor hallottak ellenkezője lesz az igaz! Hát akkor meg kell kérdeznem, hogy melyik változat az igaz? A tavalyi vagy a mostani?

Politikai szempontból sem mondható szerencsésnek a fent említett tévényilatkozat: már évek óta a bizalom megszerzéséről, visszaszerzéséről, illetve megőrzéséről van szó. Ez a megnyilvánulás a fenti cél megvalósulását aligha fogja elősegíteni! Kérem, hogy amennyiben a jövőben bármikor felmerül parlamenti döntés felülvizsgálatának szükségessége, a kormány keressen erre demokratikus megoldást, mert ilyen létezik, csak élni kell vele.

Köszönöm a figyelmüket.

*

Tekintettel arra, hogy a fent hiányolt garanciákat nem kaptam meg, a szavazáskor tartózkodtam. Egyébként a kulturális bizottság és a Művelődési Minisztérium képviselője egyaránt elfogadta a közművelődési intézmények adózásának módosítására tett javaslatot, így tehát ez is az ad hoc bizottság elé kerül véleményezésre.

Benjámín Judit

Grinibu mribáon